

Uchwała Nr XVIII/144/2013
Rady Gminy Sadlinki
z dnia 27 marca 2013 r.

w sprawie przyjęcia Programu Wspierania Rodziny w Gminie Sadlinki na lata 2013 – 2015.

Na podstawie art. 18 ust. 2 pkt 15 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (tekst jednolity: dz. U. z 2001 r. Nr 142, poz. 1591 z późn. zm.) oraz art. 176 pkt 1 i art. 179 ust. 2 ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (Dz. U. z 2011 r. Nr 149, poz. 887 z późn. zm.),

Rada Gminy Sadlinki uchwala, co następuje:

§ 1

Przyjmuje się Program Wspierania Rodziny w Gminie Sadlinki na lata 2013 – 2015, stanowiący załącznik do niniejszej uchwały.

§ 2

Wykonanie niniejszej uchwały powierza się Wójtowi Gminy Sadlinki.

§ 3

Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

Przewodniczący Rady Gminy
Sadlinki

Jan Piskor

PROGRAM WSPIERANIA RODZINY W GMINIE SADLINKI NA LATA 2013-2015

WSTĘP

Z punktu widzenia potrzeb dziecka, rodzina jest podstawowym środowiskiem zapewniającym bezpieczeństwo emocjonalne, jest naturalnym środowiskiem wychowawczym, w którym główny element stanowią interakcje zachodzące między jej członkami. Rodzina w sposób świadomy i nieświadomy oddziałuje na osobowość dziecka, przekazuje mu swój system wartości, tradycje, poglądy, ukierunkowuje jego aktywność i postępowanie na całe życie. Rodzina jest najbardziej stabilnym punktem odniesienia w doświadczeniu dziecka. Rodzina i stwarzane przez nią możliwości dają dziecku poczucie więzi i doświadczenie niezmiernie ważne dla jego rozwoju. Praca z rodziną powinna więc być rozpatrywana z perspektywy potrzeb dziecka.

Podstawową przyczyną umieszczania dzieci w różnych formach opieki zastępczej jest brak realnej pomocy rodzinie zmarginalizowanej lub rodzinie w kryzysie. Dlatego istotą działań powinno być stworzenie spójnego systemu opieki nad dzieckiem i rodziną je wychowującą, jeżeli ma ona trudności w prawidłowym wypełnianiu swoich funkcji. Działania podejmowane w ramach tego systemu powinny zapewnić rodzinie taką pomoc, aby w jej efekcie wyeliminowane zostało zagrożenie zabrania dziecka lub zapewniony był szybki do niej powrót dla tych dzieci, które z uwagi na ich dobro, okresowo musiały zostać umieszczone poza rodziną.

System wspierania rodziny i pieczy zastępczej został utworzony ze względu na:

- dobro dzieci, które potrzebują szczególnej ochrony i pomocy ze strony dorosłych, środowiska rodzinnego, atmosfery szczęścia, miłości i zrozumienia, w trosce o ich harmonijny rozwój i przyszłą samodzielność życiową, dla zapewnienia ochrony przysługujących im praw i wolności,
- dla dobra rodziny, która jest podstawową komórką społeczeństwa oraz naturalnym środowiskiem rozwoju i dobra wszystkich jej członków, a w szczególności dzieci,
- w przekonaniu, że skuteczna pomoc dla rodziny przeżywającej trudności w opiekowaniu się i wychowywaniu dzieci oraz skuteczna ochrona dzieci i pomoc dla nich może być osiągnięta przez współpracę wszystkich osób, instytucji i organizacji pracujących z dziećmi i rodzicami.

Obowiązek opracowania i realizacji 3-letnich gminnych programów wspierania rodziny wynika z art. 176 pkt 1 ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (Dz. U. z 2011 r. Nr 149, poz. 887 z późn. zm.). Wpisuje się on także w założenia ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej art. 17 ust. 1 pkt. 13 (tj. Dz. U. z 2013r. poz. 182 ze zm.), w myśl którego gmina zobowiązana jest do tworzenia gminnego systemu profilaktyki i opieki nad dzieckiem i rodziną.

Program Wspierania Rodziny w Gminie Sadlinki na lata 2013-2015 jest dokumentem opracowanym w celu realizowania przez wspólnotę samorządową konstytucyjnej zasady udzielania szczególnej pomocy rodzinie i dziecku.

Podmiotem realizującym ten cel na poziomie gminy Sadlinki jest Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Sadlinkach. Podstawowym zadaniem GOPS jest bezpośrednie organizowanie i wykonywanie zadań związanych z zaspokojeniem potrzeb jednostek i rodzin pozostających w trudnej sytuacji życiowej poprzez rozpoznawanie tych potrzeb, bezpośrednio i pośrednio udzielanie świadczeń w formie pieniężnej, rzeczowej i usługowej. Pomoc powinna koncentrować się na wspomaganiu osób i rodzin wymagających wsparcia w osiągnięciu możliwie pełnej aktywności społecznej, a także wzmocnieniu lub odzyskaniu zdolności do pełnego i samodzielnego funkcjonowania w społeczeństwie.

Program wyznacza zespół działań mających na celu wspieranie rodzin przeżywających trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo – wychowawczych w procesie przywracania zdolności tych rodzin do prawidłowego funkcjonowania, w szczególności poprzez pracę z rodziną oraz zapewnienie pomocy w opiece i wychowaniu dzieci. Realizowane w ramach programu zadania koncentrować będą się nie tylko na dziecku, ale na całej rodzinie, również w sytuacjach, gdy dziecko umieszczone zostanie poza rodziną biologiczną, w celu odzyskania przez nią funkcji opiekuńczej.

PODSTAWY PRAWNE

Program Wspierania Rodziny w Gminie Sadlinki na lata 2013 – 2015 określa zadania własne Gminy wynikające z:

1. Ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (tj. Dz. U. z 2013r. poz. 182 ze zm.),
2. Ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i pieczy zastępczej (Dz. U. z 2011r. Nr 149, poz. 887 z późn. zm.),
3. Ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (Dz. U. z 2005r. Nr 180, poz. 1493 z późn. zm.).

DIAGNOZA

Rodziny z trudnościami opiekuńczo-wychowawczymi stanowią znaczną część klientów pomocy społecznej. Najczęściej niezaradność rodziny w opiece i wychowaniu własnych dzieci łączy się z dysfunkcjami takimi jak: uzależnienia, przemoc domowa, zaburzenia równowagi systemu rodzinnego w sytuacjach kryzysowych, problemy w pełnieniu ról rodzicielskich, małżeńskich i zawodowych.

Punktem wyjścia do określenia zadań Programu Wspierania Rodziny jest analiza danych o mieszkańcach gminy Sadlinki, w tym o osobach i rodzinach objętych wsparciem Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Sadlinkach.

Według danych z Urzędu Gminy w Sadlinkach (Ewidencja Ludności) na terenie gminy w roku 2012 mieszkał 1371 osób w wieku od 0 do 18 lat, co stanowi 23,41% ogółu mieszkańców. Dzieci w wieku od 0 do 6 lat było 554 (9,46%), od 7 do 15 lat – 629 (10,74%) oraz od 16 do 18 roku życia 188 osób (3,21%).

Z danych Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Kwidzynie wynika, że według stanu na dzień 31.12.2012 r. w rodzinach zastępczych i placówkach opiekuńczo – wychowawczych z terenu gminy Sadlinki przebywało 12 dzieci.

W 2012 roku spośród 5856 mieszkańców gminy 12,62% stanowili beneficjenci ośrodka pomocy społecznej.

Typy rodzin objętych pomocą społeczną

		Liczba rodzin	Liczba osób w rodzinach
Rodziny z dziećmi ogółem		131	592
w tym	o liczbie dzieci 1	48	154
	o liczbie dzieci 2	34	140
	o liczbie dzieci 3	33	179
	o liczbie dzieci 4	8	49
	o liczbie dzieci 5	4	31
	o liczbie dzieci 6	3	26
	o liczbie dzieci 7 i więcej	1	13
Rodziny niepełne ogółem		26	78
w tym	o liczbie dzieci 1	18	44
	o liczbie dzieci 2	5	16
	o liczbie dzieci 3	1	6
	o liczbie dzieci 4 i więcej	2	12

Powody przyznania świadczeń z pomocy społecznej na terenie gminy Sadlinki w 2012 r.

Powód trudnej sytuacji		Liczba rodzin	Liczba osób w rodzinach
Bezdomność		5	5
Bezrobocie		126	413
Niepełnosprawność		51	162
Długotrwała lub ciężka choroba		15	42
Bezradność w sprawach opiekuńczo – wychowawczych i prowadzeniu gospodarstwa domowego - ogółem		78	390
w tym	rodziny niepełne	18	54
	rodziny wielodzietne	46	281
Alkoholizm		13	39
trudności w przystosowaniu do życia po opuszczeniu zakładu karnego		3	8

Wśród osób ubiegających się o wsparcie w ramach ustawy o pomocy społecznej, bezrobocie pozostaje jednym z głównych powodów. W 2012 r. kwestia bezrobocia dotyczyła

126 rodzin. Inne powody to m.in. niepełnosprawność, bezradność w prowadzeniu gospodarstwa domowego, długotrwała choroba. Liczba osób, którym na podstawie decyzji administracyjnej przyznano świadczenia bez względu na rodzaj, formę i liczbę wyniosła ogółem 328.

Według analizy pracowników socjalnych bezradność w sprawach opiekuńczo – wychowawczych zdiagnozowano aż w 78 środowiskach, przy czym część z tych rodzin przy zapewnieniu wsparcia GOPS jest w stanie zapewnić dziecku właściwy rozwój, co daje szansę na pozostanie dziecka w rodzinie naturalnej. Po dokonaniu dogłębnej analizy powyższych środowisk należy uznać, że istnieje zagrożenie, iż działania podejmowane przez ośrodek w stosunku do niektórych rodzin okażą się niewystarczające, między innymi z uwagi na brak współpracy rodziny. Zatem w sytuacji zagrożenia dobra dziecka sąd opiekuńczy może zarządzić środek zapobiegawczy w formie umieszczenia dzieci w placówkach opiekuńczo – wychowawczych lub w rodzinie zastępczej.

Zadania ujęte w programie zmierzają w kierunku wspierania rodziny przeżywającej trudności celem przywrócenia zdolności do wypełniania prawidłowych ról społecznych.

CELE PROGRAMU

Cel główny programu: Tworzenie w gminie Sadlinki optymalnych warunków do wychowywania dzieci w środowisku rodziny biologicznej oraz wspieranie rodzin dysfunkcyjnych w prawidłowym wypełnianiu obowiązków opiekuńczo – wychowawczych

Cele szczegółowe

1. Diagnozowanie i analiza środowisk poprzez:
 - wywiad środowiskowy w rodzinie przeżywającej trudności,
 - pracę socjalną polegającą na rozpoznaniu deficytów w zakresie pełnienia ról rodzicielskich, zaniedbań względem dzieci oraz ocenie sytuacji dziecka w rodzinie, środowisku szkolnym, rówieśniczym,
 - konsultacje ze specjalistami w celu sprecyzowania czynników mających wpływ na dysfunkcjonalność rodziny.
2. Zabezpieczenie podstawowych potrzeb bytowych dziecka i rodziny poprzez:
 - objęcie dożywianiem uczniów,
 - monitorowanie zagrożeń dot. sytuacji zdrowotnej dzieci poprzez kontakt i współpracę z placówką służby zdrowia na terenie gminy Sadlinki,
 - zapewnienie pomocy materialnej i rzeczowej rodzinom w ramach ustawy o pomocy społecznej.
3. Rozwijanie umiejętności opiekuńczo – wychowawczych rodziny, zapewnienie jej specjalistycznego poradnictwa i wsparcia poprzez:
 - umożliwienie rodzinom korzystania z pomocy asystenta rodziny, którego zadaniem jest organizowanie pracy z rodziną w miejscu zamieszkania bądź w miejscu wskazanym przez rodzinę,
 - umożliwienie dzieciom z rodzin przeżywających trudności korzystania z zajęć w świetlicy socjoterapeutycznej w Sadlinkach, świetlicy socjoterapeutycznej w Nebrowie Wielkim czy świetlicy opiekuńczo – wychowawczej w Sadlinkach.
4. Zapobieganie powstaniu sytuacji kryzysowych wymagających interwencji oraz rozwiązywania już istniejących poprzez:

- systematyczne monitorowanie rodzin zagrożonych kryzysem przez pracowników socjalnych, nauczycieli, pedagogów szkolnych oraz przedstawicieli innych zawodów kontaktujących się z rodziną, w tym z placówkami służby zdrowia,
 - motywowanie członków rodziny do podejmowania działań na rzecz ograniczenia bądź niwelowania własnych dysfunkcji np. podjęcie terapii leczenia uzależnień – współpraca z Gminną Komisją Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, Punktem Konsultacyjnym, podjęcie terapii dla ofiar przemocy – współpraca z Przychodnią Leczenia Uzależnień w Kwidzynie, policją i Zespołem Interdyscyplinarnym,
 - angażowanie rodzin do udziału w projektach, szkoleniach rozwijających umiejętności planowania swojej przyszłości zawodowej i osobistej oraz motywowanie do podjęcia pracy,
 - angażowanie i motywowanie rodzin oraz pomoc w dostępie do korzystania ze specjalistycznego wsparcia dla rodziców w celu podniesienia umiejętności opiekuńczo – wychowawczych, wzmocnienia poczucia odpowiedzialności za własną sytuację życiową, dostarczania wiedzy na temat prawidłowego wypełniania obowiązków rodzicielskich,
 - współpracę z podmiotami, instytucjami działającymi w środowisku lokalnym, w szczególności ze szkołami, policją, placówkami służby zdrowia, sądami, Powiatowym Centrum Pomocy Rodzinie w Kwidzynie, w celu poprawy sytuacji rodzinnej pod względem zdrowotnym, materialnym i społecznym.
5. Dążenie do reintegracji rodzin poprzez:
- pomoc rodzinie, z której dzieci zostały umieszczone w pieczy zastępczej w budowaniu odpowiedniego środowiska wychowawczego z poprawnymi relacjami i rolami, pozwalającymi na powrót dzieci do rodziny naturalnej, przywracanie prawidłowego funkcjonowania rodzin poprzez wsparcie asystenta rodziny.
6. Podejmowanie działań profilaktycznych m.in. poprzez:
- udział w kampaniach, których celem jest wzmocnienie rodziny i jej roli w społeczeństwie,
 - udział w projektach mających na celu poprawę jakości życia rodzin.

ADRESACI

Adresatami Programu są dzieci i rodziny zamieszkujące na terenie Gminy Sadlinki przeżywające trudności w sferze opiekuńczo-wychowawczej, w których wychowują się dzieci oraz rodziny, z których dzieci umieszczone zostały w pieczy zastępczej.

ZADANIA

Program będzie realizowany przez Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Sadlinkach we współpracy z instytucjami wskazanymi w poniższej tabeli .

Zadanie	Instytucja
Urząd Gminy Sadlinki	- wspieranie lokalnych programów oraz inicjatyw na rzecz rodziny w zakresie kreowania i upowszechniania pozytywnych wzorców funkcjonowania rodziny,
Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Kwidzynie	- udzielanie pomocy i wsparcia w rozwiązywaniu problemów dotyczących rodzin zastępczych,

	<ul style="list-style-type: none"> – zapewnianie dzieciom pieczy zastępczej w rodzinach zastępczych, rodzinnych domach dziecka oraz w placówkach opiekuńczo – wychowawczych, – udzielanie wsparcia osobom usamodzielnianym opuszczającym rodziny zastępcze, rodzinne domy dziecka oraz placówki opiekuńczo wychowawcze, – podejmowanie czynności w ramach procedury Niebieskiej Karty,
Sad Rejonowy w Kwidzynie – Wydział Rodzinny i Nieletnich	<ul style="list-style-type: none"> – orzekanie z zakresu prawa rodzinnego i opiekuńczego,
Kuratorzy sądowi	<ul style="list-style-type: none"> – wykonywanie zadań o charakterze wychowawczo – resocjalizacyjnym, diagnostycznym, profilaktycznym i kontrolnym, związanych z wykonywaniem orzeczeń sądu, – podejmowanie czynności w ramach procedury Niebieskiej Karty,
Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Sadlinkach	<ul style="list-style-type: none"> – zapewnienie osobom uzależnionym i ich rodzinom oraz ofiarom przemocy w rodzinie dostępu do specjalistycznych form wsparcia (Punkt Konsultacyjny w Sadlinkach, Przychodnia Leczenia Uzależnień w Kwidzynie), – Finansowanie bądź współfinansowanie wypoczynku letniego z programem profilaktycznym, w szczególności dla dzieci z rodzin dotkniętych problemem uzależnienia od alkoholu oraz przemocy w rodzinie, – wspieranie alternatywnych form spędzania wolnego czasu dla dzieci, młodzieży (w tym pozalekcyjnych działań opiekuńczo – wychowawczych, kulturalno – oświatowych, sportowych i rekreacyjnych) oraz dorosłych,
Zespół Interdyscyplinarny	<ul style="list-style-type: none"> – integrowanie i koordynowanie działań wszystkich instytucji oraz specjalistów w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie, – wspieranie osób i rodzin dotkniętych przemocą, – podejmowanie czynności w ramach procedury Niebieskiej Karty,
Posterunek Policji w Sadlinkach	<ul style="list-style-type: none"> – zapewnienie bezpieczeństwa dzieciom i rodzinom na terenie gminy Sadlinki, – podejmowanie czynności w ramach procedury Niebieskiej Karty, – przeciwdziałanie przestępczości i uzależnieniom wśród dzieci i młodzieży,
Szkoły w terenie gminy Sadlinki	<ul style="list-style-type: none"> – realizacja szkolnych programów profilaktycznych, edukacyjnych, wychowawczych, – wspieranie pedagogiczne dla rodziców i dzieci, – pomoc w rozwiązywaniu problemów wychowawczych, – uświadamianie rodzicom potrzeb edukacyjnych

	dzieci i młodzieży, – organizowanie czasu wolnego dla dzieci (zajęcia terapii pedagogicznej, socjoterapeutycznej, pomoc w odrabianiu lekcji), – podejmowanie czynności w ramach procedury Niebieskiej Karty,
Służby medyczne	– opieka i – podejmowanie czynności w ramach procedury Niebieskiej Karty,

Jednym z zadań wynikających z ustawy o wspieraniu rodziny i pieczy zastępczej jest partycypacja w kosztach umieszczenia dzieci w pieczy zastępczej.

W przypadku umieszczenia dziecka w rodzinie zastępczej albo w rodzinnym domu dziecka gmina właściwa ze względu na miejsce zamieszkania dziecka przed umieszczeniem go po raz pierwszy w pieczy zastępczej ponosi odpowiednio wydatki w wysokości:

1. 10% wydatków na opiekę i wychowanie dziecka – w pierwszym roku pobytu dziecka w pieczy zastępczej,
2. 30% wydatków na opiekę i wychowanie dziecka – w drugim roku pobytu dziecka w pieczy zastępczej,
3. 50% wydatków na opiekę i wychowanie dziecka – w trzecim roku i następnych latach pobytu dziecka w rodzinie zastępczej.

ŹRÓDŁA FINANSOWANIA

Środki na realizację programu będą pochodzić z budżetu gminy Sadlinki, budżetu państwa oraz środków pozabudżetowych pozyskiwanych z innych źródeł.

MONITORING I EWALUACJA

Prowadzenie ewaluacji i monitoringu programu służy sprawdzeniu czy zostały zrealizowane działania oraz jaki jest wynik zrealizowanych przedsięwzięć. Ewaluacja ma na celu uzyskanie informacji czy osiągnięto zakładane rezultaty oraz czy pozwoliły i w jakim stopniu na realizację celów Programu.

Ewaluacja Programu będzie odbywać się na bieżąco przez cały czas. Sprawozdanie z realizacji programu będzie sporządzane w terminie do dnia 31 marca każdego roku. Równoległe trwać będzie proces monitorowania programu. Na zakończenie okresu programu (okres trwania pierwotnie zaplanowanego tj. 2015 rok) przeprowadzone zostanie podsumowanie i analiza z raportów rocznych oraz ewaluacja końcowa. W przypadku przedłużenia czasu trwania oraz modyfikacji programu założenia metodologii ewaluacji i monitoringu będą odpowiednio dostosowywane.

PODSUMOWANIE

Program Wspierania Rodziny zakłada tworzenie sprzyjających warunków do poprawy życia rodzin i dzieci. Niezbędne jest systematyczne podnoszenie świadomości społecznej w zakresie przyczyn i skutków dysfunkcji oraz promowanie rodzinnego stylu życia. Aby osiągnąć zamierzone cele w realizację programu powinny włączyć się aktywnie instytucje, placówki i organizacje, które swoimi działaniami wspierają dzieci i rodziny. Spodziewanym efektem programu ma być polepszenie sytuacji dziecka i rodziny, poczucie bezpieczeństwa socjalnego, ograniczenie patologii społecznej, zminimalizowanie negatywnych zachowań oraz stworzenie skutecznego systemu wsparcia dla dziecka i rodziny.